

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Dissertatio Critica De Capitibus Ultimis IX - XIII.
Posterioris Epistolae Pavli Ad Corinthios Ab Eadem Haud
Separandis**

Gabler, Johann Philipp

Goettingae, [1782]

VD18 11725516

§. II. Prima hypothesis exponitur et examinatur.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14981

§. II.

Prima hypothesis exponitur et examinatur.

Prima vero hypothesis ad illustrandam vniuersam Cap. IXni rationem ac indolem stabilita, cuius in praefatione iam mentionem fecimus, haec est: Caput hoc IXnum separatam esse schedulam, nec Corinthiis, sed caeteris ecclesiis Achaicis, vt aequae prolixam et beneficam, ac Corinthii, voluntatem egenis Palaestinenfibus demonstrarent, destinatum; nulloque prorsus nexu cohaerere cum praeced. Cap. VIIIuo, quod potius, adiecto quidem Cap. XVI. epist. ad Romanos, posteriores has litteras claudere censendum sit, sed posthaec demum scidam illam a Corinthiis huic ipsi epistolae loco quidem eo, quo Paulus de eadem re ageret, adiunctam fuisse. Eius modi enim breuiore litteras per provinciam missas post aliquod tempus, ne perirent, collectas fuisse, atque maiori cuidam epistolae ad metropolin datae, loco quouis aptissimo, omiffa inscriptione et apostolica salutatione insertas. Qui antiquae ecclesiae Christianae mos si ad illustrandas Cap. illius IXni origines adferatur, manifestum esse, quae ratione in media hac epistola particula quaedam extet, quae cum antecedentibus non cohaereat. —

A 2

Verum

Verum enimvero quod ad illam hypothesin attinet, qua maiores nonnullae, quas hodie habemus, epistolae Paullinae ex pluribus minoribus in vnum redactis natae iudicantur, ea quidem, nisi *certa* adsint adpendicis *indicia*, velut in Cap. XVI. epist. ad Romanos, mihi certe, qui Criticae coniecturali in N. T. parum aut nihil omnino tribuerim, non admittenda videtur. Etenim tot tantisque praesidiis criticis et antiquae textus graeci historiae monumentis instructi sumus, vt, si iniustas illas ac idoneis testibus destitutas de perturbatis librorum N. T. foliis querelas audiamus, rem criticam non promouere sed euertere, egregiamque illam artem, quae, quid in quouis libro aut loco genuinum ac certum sit, definiat, dubiam ad modum atque incertam reddere haud immerito videamur.

Nonnulla quidem librorum sacrorum segmenta suo loco, quem in vulgaribus editionibus tenent, mouenda esse, negari non potest; quo referenda sunt V. T. variae particulae vaticiniorum Ieremiae, et e N. T. Rom. XVI, 25-27. quae verba S. V. GRIESBACH summo iure ad finem Cap. XVI. retulit. Sed adsunt quoque huius rei fat manifesta vestigia *a*). Quae vero alii absque idonea

a) Vide sis, quae de his docte differunt praeceptores optimi EICHHORN in *Repert. bibl.* P. I.

nea ratione, velut in Euangeliorum libris, vt rem exemplo illustrem, ex turbatis singulis variorum librorum scidis explicari volunt, vel, vt in Iustino Martyre, ex vsu Euangelii Nazaraeorum, ego quidem haec omnia explicare soleo ex studio veterum quascunque de Christo narrationes, siue lectas siue auditas siue veras siue fictas, in harmoniam quandam redigendi, quod, vt de Tatiano, discipulo Iustini Martyris, cum primis nouimus, ita ex variis ac miris haud raro glossematibus in Codd. obuiis satis adparet. Summa igitur cautione opus est atque circumspectione in admittenda huius generis hypothese critica, qua, nisi sobrie ea vtamur certis argumentis nec solis opinionibus ducti, quidlibet ex N. T. extorqueri, eiusque non solum interpretatio omnis, sed et authenticia ipsa incerta admodum ac dubia reddi poterit; cum recto contra Criticae sacrae vsu textus N. T. praeclare adiuuatur et firmatur. Maiores vero epistolas Paullinas, vt ad rem nostram redeamus, ex minoribus nonnullis inuicem iunctis succreuisse, id quidem, si ab illa adpendice epist. ad Romanos discesseris, vt omnino ratione idonea caret, ita nec interna posterioris ad Corinth. epistolae oeconomia confirmari infra videbimus. Quae autem similia alia de singulis schedis autographis huc pertinere vi-

A 3

dean-

p. 143 sqq. et GRIESBACH in *Curis in histor. textus graeci epp. Paull.* p. 45—47.

deantur, de iis in examinanda hypothefi
MOYNI dicendi locus erit.

Aeque a veri specie aliena mihi videtur altera opinio, qua Cap. XVI. epift. ad Romanos ad fin. Cap. VIII. epift. II. ad Corinth. claufulae inftar transferendum iudicatur: *tum* quod, qua ratione hoc caput, fi epiftolam II. ad Corinthios primitus finiiffet, fuo loco pelli et ad epift. ad Romanos migrare potuerit, prorfus non intelligitur; *tum* quia nulla priftinae fedis veftigia in antiquiffimis ecclefiae monumentis adparent. Equidem concedo, Cap. illud XVI, quod in epift. ad Romanos hodie exftat, eo non pertinere, fed peculiarem fcidam fuiife, eamque Corinthiis deftinatam. Sed huius rei modum, quo Corinthi haec fcida cum epift. ad Romanos iungi, ficque ex recensione Orientali eodem nexu propagari potuerit, fic fatis intelligere mihi videor; illius contra huius capituli fati, quo ex *epiftola* ad Corinthios ad epift. ad Romanos tranfierit, rationem modumque me prorfus ignorare nec adeo cogitare poffe lubens confiteor. Qua vero altera hypothefeos parte abiecta alia eiusdem difficultas exoritur haec: Posteriozem epiftolam ad Corinthios hac ratione omni omnino claufula deftitui. Claufulam C. XIII, II fqq, inquis, huc pertinere; fed, annexis particulis minoribus, refeftam fuiife eandem et ad finem

finem totius voluminis reiectam. At nullum vestigium pristini loci in antiquissimis Codd. adparet; quod vero haud obscure animadvertimus in duplici illa adpendice epist. ad Romanos. Cap. XVI. ad Rom. regeris, cum Romam non transierit, sed Corinthi manserit, haud potuisse in antiquissimam recensio- nem Occidentalem irrepere; vnde esse, vt in exemplis vetustissimis primitiui habitus satis manifesta extent indicia: aliam vero rationem esse segmenti illius C. XIII, 11 sqq. quod, cum prima iam aetate a Corinthiis ipsis transposi- tum fuisset, eundem semper in omnibus *αυτι- γραφοις* locum seruarit. — At magnam tamen primi orbis Christiani licentiam mihi narras, quam, nisi certiora afferantur rei argumenta, mihi nunquam persuadebis; praesertim cum ad tollendas difficultates §. I. recensitas, quod infra docebimus, nulla prorsus hypothese indigeamus.

Nullam denique rationem, satis quidem idoneam, perspicio, qua Apostolus adductus seiunctam hanc schedulam ad reliquas ecclesias Achaicas misisse censendus sit. — Nam vniuersa haec ad Corinthios epistola cum ob ipsam inscriptionem C. I, 1. non solum ad Corinthios, sed ad reliquas etiam ecclesias Achaicas, pertineret, adeoque ex antiquissima Christianorum con- suetudine in singulis praelegeretur; admonitio illa Apostoli de stipe colligenda C. VIII. pe-

culiarem aliam schedulam eiusdem argumenti ad singulas mittendam superfluum reddidisse videtur. Sunt quidem, haud ignoro, qui, cum epistolae argumentum ad Corinthios maxime pertineat, et vero communicanda eadem Apostolus Corinthios suos haud leui ignominiae in reliqua prouincia Achaica expositurus fuisse videatur, verbis C. I, 1. non litterarum communicationem sed solam reliquarum ecclesiarum salutationem significari existiment. At vero res Corinthiorum, quas Apostolus Ephesi tum commorans per nuncios accipiebat, caeteris ecclesiis Achaicis per viciniam aequae cognitae atque comperatae esse debebant; nec, cum exempli maiorum urbium haud exigua vis sit in mores minorum, improbable adeo videtur, ecclesias Achaicas minores iisdem vitiis, quibus Corinthii laborarent, sic fuisse commaculatas, vt, quaecunque Apostolus Corinthiis scripserit, haec reliquis etiam conuenirent. Sed si vel maxime coetus minores ab omnibus iis, quae in Corinthiis acriter reprehenderat Apostolus, vitiis immunes fuissent, futuris tamen ecclesiarum vsibus haec monita Apostoli inseruire egregie potuissent. Plures hi coetus Christiani porro in vniuersa Achaia vnam quasi ecclesiam vniuersalem, cuius metropolis Corinthus erat, constituebant; vt Corinthii igitur, si antiquam quidem Christianorum simplicitatem ac fraternam vnionem ad recen-
tio-

tiores mores ac instituta haud exigamus, non magnopere offendi possent, quando coetus minores peccata singulorum ecclesiae Corinthiacae membrorum comperirent. Nul- lum denique afferri potest certum ac ido- neum argumentum, cur Paullus Achaicam ecclesiam, si *salutari* eam modo, (cui quidem rei sub finem epistolae aptior profecto locus fuisset,) neque vero eacum litteras ipsas *com- municari* voluisset, praeter omnem consuetu- dinem in ipsa iam inscriptione compellaue- rit. Quae cum ita sint, certum omnino ex- ploratumque videtur, posteriores has litteras ad Corinthios ex mente et consilio Apostoli ipsius cum reliquis etiam ecclesiis fuisse com- municandas. Itaque superflua erat peculia- ris quaeuis alia epistola praeter nostram ad reliquas ecclesias Achaicas mittenda. Quid enim hae eandem rem bis legerent? Qui vero Apostolus inanem eiusmodi laborem suscipere potuisset? Cui id accedit, constan- tem Apostoli morem ac consuetudinem fuisse, ut grauioribus subinde negotiis distentus ad principes tantum ecclesias perscriberet, unde cum reliquis metropoleos ecclesiis facillime communicari possent epistolae. Cur igitur Paullus hunc morem perpetuum tum mune- ris sui grauiissimi rationi tum primitiuarum ecclesiarum statui maxime congruum hoc loco, nullaque intercedente grauiori causa,

deseruisset? Ita sane rationes nostras tuto fatis conficere possemus, etsi certum illud et expressum indicium C. I, I. non haberemus. — Sed ponamus, quod certe per ea, quae supra prolixè exposuimus, concedendum non est, has litteras ad caeteras Achaicas ecclesias non pertinuisse; scribenda tamen ad illas peculiari quadam epistola, sine vllò rei commendandae detrimento, Apostolum supersedere potuisse arbitror. Poterat enim ecclesia Corinthiaca ipsa haec beneficia pro egenis Palaestinensibus, vt in Macedonia, ita et in vniuersa Achaia colligenda minoribus illis coetibus omnium optime commendare; et vero etiam post multas Apostoli preces, quas legati a Paulo singulis ecclesiis Achaicis sine dubio confirmabant, de stipe vbiq̄ue cogenda serio cogitasse censenda est. Paulus itaque ad ecclesias Achaicas, nisi alia vel ad emendandam animi indolem vel corrigendam externam ecclesiae rationem ac disciplinam, qualia vero in hoc Cap. IX no reperuntur nulla, iis simul iniungere constituerit, propter solas symbolas paulo lautiores commendandas litteras nullas daturus fuisse videtur. — Cum igitur nulla, prorsus ratio adsit peculiaris schedulae tam breuis tamque superfluae a Paulo scribendae; prima illa hypothesis haecenus excussa parum mihi probatur.

§. III.

§. III.

Altera hypothesis excutitur.

Sed aliae adhuc dantur hypotheses, quibus, si natiua nulla ac plana ratione nexus vtriusque Cap. VIII. et IX. demonstrandus esset, difficultates eiusdem expediri possent. Duplex quidem rei artificiose explicandae modus mentem subit; sed dantur forsan plures, in quibus vel ornandis vel confutandis vires ingenii exerceant alii. At vero ne duplex quidem ille modus mihi probatur. Quibus ergo rationibus permotus vtrumque abiciam vt alii, quibus alteruter forsan arrideat, sciant; recensebo iam vtrumque, priorem quidem *hoc*, posteriorem vero *sequenti* §o; additis rationibus, quae, vt opinor, vtrumque destruant vel saltem infringant. — Prior hypothesis haec est: Apostolum, cum posterior haec ad Corinthios epistola ex consilio ipsius, aequae ac illa ad Ephesios data (quod quidem manifesta vtriusque recensiois antiquissimae dissensio in *inscriptione* eiusdem exprimenda haud obscure indicare videtur) *cyclica* esset, duo eiusdem exempla describenda curasse, Corinthiis alterum, alterum caeteris ecclesiis Achaicis destinatum; quae vero, summo licet in reliquis omnibus consensu, in loco tamen de stipe pro egenis Palaestinensibus cogenda mire a se inuicem discrepaffent: alio
quip-